

Кримінально-виконавча політика і кримінально-виконавче право.

Норми і джерела. Кримінально-виконавчі правовідносини.

- 1. Кримінально-виконавча політика і її завдання;**
- 2. Кримінально-виконавче право і його предмет;**
- 3. Принципи кримінально-виконавчого права;**
- 4. Норми і джерела кримінально-виконавчого права;**
- 5. Зміст і особливості кримінально-виконавчих правовідносин;**
- 6. Наука та курс кримінально-виконавчого права.**

Кримінально-виконавча політика і її завдання.

Кожна суверена незалежна держава з метою виконання завдань, що стоять перед нею, здійснює певну політику, яка поділяється на зовнішню і внутрішню.

Однією із складових внутрішньої політики держави є кримінальна політика яка визначає напрями боротьби держави із злочинністю, форми, завдання та зміст діяльності правоохоронних органів і громадських організацій, які беруть участь у здійсненні цієї політики.

Зазначена діяльність спрямована по-перше на швидке та повне розкриття злочинів, по-друге на правильну кваліфікацію скоєного злочину, та призначення відповідного покарання, по-третє на виконання призначених за вироком суду покарань.

З огляду на певну специфіку кожного з наведених напрямків кримінальна політика поділяється на:

- кримінально-правову;
- кримінально-процесуальну;
- кримінально-виконавчу.

Кримінально-виконавча політика – це частина політики держави, яка встановлює основні напрями діяльності державних органів, громадських організацій та окремих громадян у сфері виконання, відбування кримінальних покарань та здійснення виховного впливу на засудженого.

Основним завданням кримінально-виконавчої політики є:

- встановлення основних напрямів виконання кримінальних покарань;
- розробка напрямів діяльності органів держави і громадськості з виправлення та ре-соціалізації засуджених (ст. 6 КВК);
- розробка основних напрямів діяльності пов'язаної з профілактикою скоєння злочину засудженим під час відбування покарання.

Засоби за допомогою яких здійснюється кримінально-виконавча політика:

- кримінально-виконавче право;
- діяльність спеціальних державних органів;
- участь громадськості у виправленні засудженого;
- заходи педагогічного і соціально-психологічного характеру.

Основною формою вираження та закріплення кримінально-виконавчої політики є кримінально-виконавче право.

Кримінально-виконавче право та його предмет.

Предметом кримінально-виконавчого права є відносини, що виникають при виконанні (відбуванні) всіх видів кримінальних покарань, відносини, що виникають між установами і органами, які виконують вироки для різних видів покарань і засудженими; відносини, що виникають у зв'язку з участю громадськості і трудових колективів у виправленні засуджених; відносини, що виникають між адміністративними і підприємницькими установами і організацій з засудженими, які там працюють з приводу виконання покарань; відносини, що виникають між установами і органами виконання покарань і окремими громадянами з приводу виконання покарань.

Основним критерієм кримінально-виконавчого права як самостійної галузі права є наявність специфічного методу правового регулювання суспільних відносин, а саме метод наказу (імперативний метод), що не допускає заперечень.

Проте в процесі виконання та відбування покарань застосовуються також інші методи, зокрема метод переконань.

Як на ознаку самостійної галузі права в теорії права вказує особлива система правових норм, які прийняті для регулювання певного виду суспільних відносин.

До системи норм кримінально-виконавчого права входять норми кримінально-виконавчого кодексу (КВК).

Отже, кримінально-виконавче право – це сукупність правових норм встановлених державою, які закріплюють основні принципи та положення кримінально-виконавчої політики та визначають форми, методи, знаряддя і порядок діяльності кримінально-виконавчих установ по виконанню, організації, відбуття кримінальних покарань.

Основним завданням кримінально-виконавчого права є:

- забезпечення виконання кримінального покарання;
- виправлення та ре соціалізація засуджених;
- попередження вчинення засудженими нових злочинів;
- попередження вчинення злочинів іншими особами.

Визнання кримінально-виконавчого права самостійною галуззю права обумовлює постановку питання співвідношення його з іншими галузями права.

Кримінально-виконавче право входить до загального комплексу галузей права, що регулюють боротьбу зі злочинністю. В зв'язку з цим важливого значення набуває місце кримінально-виконавчого права в даному правовому контексті.

Його взаємозв'язок і розмежування з кримінальним правом і кримінально-процесуальним правом. Кримінальне право базує стосовне усіх правових галузей, що регулюють боротьбу зі злочинністю. Це визначає його первинність і одночасно єдність цілей, принципів і методів правового регулювання, однаковий понятійний апарат цих галузей.

Кримінальне право та кримінально-виконавче право регулює суспільні відносини, які виникають при застосуванні покарань і звільнення від них. У цій сфері правового регулювання можна виділити пріоритети кримінального права стосовно кримінально-виконавчого права, а саме

кримінальне право формує ключі юридичні категорії (поняття, цілі, види) залишаючи для кримінально-виконавчого права регулювання суспільних відносин у сфері виконання та відбування покарань.

Кримінально-виконавче право тісно пов'язане з кримінально-процесуальним правом, насамперед щодо виконання вироків суду. Виконання покарань є складовою частиною виконання обвинувального вироку і з дня набрання ним чинності починається реалізація норми кримінально-виконавчого права.

Кримінально-процесуальне право покликане на забезпечення здійснення правосуддя, певною мірою кримінально-виконавче право забезпечує реалізацію результату правосуддя.

Розмежування визначено тим, що кримінально-виконавче право регулює після судову процедуру реалізації вказаних суміжних інститутів, а кримінально-процесуальне – їх судову процедуру.

Кримінально-виконавче право тісно пов'язане з конституційним правом при регулюванні правового статусу засуджених. Також воно пов'язане з адміністративним правом у сфері управління установ, у сфері виконання покарань, проходження служби співробітників цих органів, застосування ними фізичної сили, спеціальних засобів і зброї до засуджених.

Принципи кримінально-виконавчого права.

Ст. 5 КВК

Принципи кримінально-виконавчого права – це основні ідеї, керівні положення, які визначають стратегію та напрями розвитку інститутів і норм цієї галузі права, забезпечують системність правового регулювання суспільних відносин, що виникають при виконанні покарань.

Критерії за якими положення та ідеї виражені в законі можуть бути віднесені до принципів кримінально-виконавчого права:

- вони повинні відображати загальну спрямованість кримінально-виконавчої політики і закономірність і розвитку кримінально-виконавчої системи, а також предмет, завдання, функції кримінально-виконавчого права;
- в своїй сукупності вони мають пронизувати все кримінально-виконавче законодавство, вказувати на основні напрями його розвитку та удосконалення;
- вони повинні характеризуватися стабільністю, мають бути внутрішньо погодженими та взаємопов'язаними і становити систему.

Принципи:

- **законність.** Конституційно-закріплений у низці статей 19, 24. У кримінально-виконавчому праві він проявляється в забезпеченні верховенства закону, який регулює виконання покарань та його пріоритети перед іншими нормативними актами, що регулюють відносини у цій сфері. Цей принцип закріплений у ст. 4, 22 КВК;

- **демократизму.** Реалізується у визнанні засудженого суб'єктом цієї галузі права. Принцип демократизму виражається в сутності організації процесу виправлення засуджених, відкритості установ і органів виконання покарання, насамперед у залученні громадськості до

виховної роботи із засудженим, здійснення контролю за діяльністю органів виконання покарань (ст. 7, 22-25 КВК);

- **гуманізму.** Закріплений у численних міжнародних документах про права людини і поведіння і засудженими. Цей принцип проявляється і в тих цілях, що ставить держава при виконанні покарання, виправлення засуджених, повернення їх до суспільно повноправних членів. Він реалізується у заходах виправно-трудового впливу: суспільно-корисна праця, інтенсивному психологічно-педагогічному впливі, професійній підготовці (ст. 1 КВК, Глава 18, 19 КВК);

- **справедливості.** Покликаний оберігати інтереси суспільства, захищати його від нових злочинних посягань, відновлювати порушений злочином почуття справедливості. Цей принцип відображається у ст. 1 КВК, яка визначає завдання кримінально-виконавчого законодавства, насамперед забезпечення реалізації кари, ст. 6 КВК, що встановлює основні засоби виправлення засуджених;

- **невідворотності виконання і відбування покарання.** Означає безумовність виконання покарання призначеного судом, обов'язок засудженого терпіти кару;

- **рівноправності засуджених перед судом.** Його підґрунтям є конституційний принцип рівності всіх перед законом (ст. 24 Конституції України), а також Загальна Декларація прав і свобод людини (ст. 7), мінімальні стандартні правила поведіння з ув'язненими (ст. 6);

- **диференціації та індивідуалізації виконання покарань.** Є похідним від такого принципу кримінального права як диференціації та індивідуалізації відповідальності. Диференціація виконання покарань полягає в тому, що до різних категорій засуджених в залежності від тяжкості вчинених ними злочинів, злочинів у минулому, форми вини, поведінки в процесі відбування покарань застосовують каральний вплив в різних обсягах. Одним із методів диференціації покарань є класифікація засуджених і розподіл їх по видах кримінально-виконавчих установ (ст. 11, 92 КВК). Принцип індивідуалізації виконання покарань базується на обліку не групових, а індивідуальних особливостей особи засудженої, особливості які враховуються при відбуванні ними покарань. Ст. 6 КВК в якій закріплено цей принцип, вказує, що засоби виправлення повинні застосовуватись з урахуванням характеру і ступенем суспільної небезпечності вчиненого злочину, особи засудженої, а також її поведінки і ставленням до праці;

- **поєднання покарання із заходами виправного впливу.** Передбачає, що виконання покарань має супроводжуватись застосуванням до засуджених різних заходів виховання. Це стосується не тільки засуджених до позбавлення волі чи виправних робіт, а і покарань, не пов'язаних із застосуванням цих заходів передбачених у ст. 6 КВК. До таких засуджених повинні застосовуватись в обов'язковому порядку загальні заходи виправного характеру. Правовою підставою є вирок суду;

- **участь громадськості у виконанні покарань.** Відповідно до чинного кримінально-виконавчого законодавства, цей принцип реалізується шляхом контролю громадськості за діяльністю адміністрації УВП. За вирішенням правових питань відбувається (ст. 25, 149 КВК);

- **взаємна відповідальність держави і засудженого.** Він означає, що держава поважає і охороняє права і свободи, законні інтереси засуджених, забезпечує необхідні умови для їх виправлення та ре соціалізації, соціальну і правову захищеність та їх особисту безпеку. В свою

чергу засуджені зобов'язані виконувати встановлені законодавством обов'язки громадян України, неухильно дотримуватися правил поведінки, які передбачені до засуджених не посягати на права і свободи, честь і гідність інших осіб (ст. 7, 9 КВК);

- застосування примусових заходів і стимулювання право слухняної поведінки.

Він полягає в тому, що під час виконання і відбування покарань до засуджених застосовуються примусові та стимулюючі заходи впливу. Згідно ст. 1 КВК завданням кримінально-виконавчого законодавства є не тільки виконання покарань а і виправлення засуджених. Цей принцип втілюється і в застосуванні до засуджених заходів заохочення і стягнення передбачених у ст. 130-132 КВК; співвідношення примус і стимул заходів полягає в тому, що при виконанні покарань у засуджених застосовуються каральні і виховні заходи. Каральні – ізоляція, нагляд, охорона, обшуки та інші право обмеження; Виховні – бесіди, лекції, зустрічі з родичами. В залежності від виду покарань, режиму поведінки засуджених співвідношення мір примусу і стимулу може змінюватись, але покарання не зводиться до виконання лише мір примусових чи стимулюючих.

Норми і джерела кримінально-виконавчого права.

У вигляді норм кримінально-виконавчого права виступають загальнообов'язкові правила закріплені в законах і підзаконних актах, які регулюють суспільні відносини у процесі і з приводу виконання покарань. Норми кримінально-виконавчого права являють собою правила поведінки, які містять заборони і дозвіл у сфері виконання покарань, встановлюють права і обов'язки суб'єктів, визначають службове становище відповідних посадових осіб і поведінку засуджених в їх повсякденному житті.

Визначаючи зміст відбування покарань вони передбачають його належне виконання і гарантують межі вимог стосовно засуджених. Норми кримінально-виконавчого права регулюють повсякденне життя і побут засуджених, участь їх у праці, дозвілля, проведення серед них виховних заходів навчання, тобто ті відносини, учасниками яких є засуджені і які у звичайному житті регулюються нормами інших галузей права і моралі (позбавлення волі, виправні роботи, обмеження волі).

За характером встановлення правила норми кримінально-виконавчого права можуть бути:

- зобов'язальні;
- заборонні;
- уповноважуючі;
- заохочувальні.

Зобов'язальні норми встановлюють обов'язок суб'єкта здійснювати позитивні активні дії (ст. 92 КВК).

Заборонні норми встановлюють обов'язок особи не вчиняти певних неправомірних дій (ст. 102 КВК).

Уповноважуючі норми надають право правосуб'єкту відносин на здійснення певних дозволених законодавством дій (ст. 135 КВК).

Заохочувальні норми надають суб'єкту правовідносин додаткові права при наявності особливих підстав (ст. 130 КВК).

Норми кримінально-виконавчого права складається з гіпотези, диспозиції і санкції.

Джерелами кримінально-виконавчого права є акти органів влади чи відповідних уповноважених органів держави які містять норми кримінально-виконавчого права. Є такі:

- Конституція України є базою всього законодавства держави. Безпосередньо норм кримінально-виконавчого права Конституція не містить, але в ній визначені загальні засади конституційного ладу та політики держави;

- Закони України – це акти, які мають вищу юридичну силу і є обов'язковими до виконання по всій території України. Закони є комплексними і поточними. Поточні вносять зміни до вже існуючих законів та КВК і в подальшому стають їх складовою. Комплексні закони містять норми декількох галузей права.;

- Кримінально-виконавчий Кодекс. Основним джерелом що містить норми кримінально-виконавчого права та регулює порядок виконання і відбування покарань є КВК прийнятий 11 липня 2003 року і вступив силу з 1 січня 2004 року;

- Акти Верховної Ради України, Президента, Кабінету Міністрів України. Укази Президента – Указ від 22 квітня 1998 року «Про створення Державного департаменту України з питань виконання покарань»; Постанови та розпорядження Кабінету Міністрів України – містять норми кримінально-виконавчого права які регулюють окремі питання, що постають під час виконання покарань (наприклад, оплата праці засуджених при позбавленні волі, організація харчування та матеріальне забезпечення засуджених осіб); Акти, Постанови Верховної Ради України – Постанова «Про тимчасові слідчі ізолятори та території виправно-трудова колоній» від 6 травня 1993 року;

- Міжвідомчі та відомчі правові акти видаються у вигляді наказів. Положень інструкцій відповідних міністерств і відомств. Наказ Державного департаменту України про положення «Про лікарську трудову комісію» 2000 року;

- Міжнародні правові акти ратифіковані Верховною Радою України. Віденська угода 1999 року.

Система джерел кримінально-виконавчого права це – вичерпний, розміщений в певному порядку перелік правових актів, де кожних з них посідає певне місце в залежності від його юридичної сили.

Зміст і особливості кримінально-виконавчих правовідносин.

Складові кримінально-виконавчих правовідносин:

- суб'єкти;
- об'єкт;
- зміст;
- юридичні факти.

Суб'єкт – це сторони, що мають певні права і обов'язки встановлені нормами кримінально-виконавчого права (відповідні органи держави та засуджені особи).

Зміст – створена фактична поведінка суб'єкта і сукупність їх прав і обов'язків.

Характер і обсяг прав і обов'язків залежить від виду покарань і розкривається під час його виконання та здійснення заходів виховного впливу (організація праці засуджені, виховна робота).

Об'єкт – це явища та предмет з приводу яких складаються правовідносини

Ними можуть бути:

- певні блага;
- інтереси.

Об'єктом кримінально-виконавчих правовідносин можуть бути різні сторони порядку та умов відбування (виконання) покарання.

Юридичний факт – це обставини, з яким пов'язані виникнення кримінально-виконавчих правовідносин. Наприклад, винесення обвинувального вироку, набрання ним законної сили та звернення його до виконавчо-юридичного факту, що зумовлює виникнення кримінально-виконавчих правовідносин.

Особливості кримінально-виконавчих правовідносин:

- їх суб'єктами можуть бути тільки органи держави, які виконують покарання і особи засуджені до відбування кримінальних покарань;
- правове становище суб'єктів цих правовідносин нерівнозначне;
- кримінально-виконавчі правовідносини є своєрідними довготривалими правовідносинами оскільки мають реальний строк дії, встановленим вироком суду;
- в процесі виконання (відбування) покарань виникають не тільки прості, а й складні (комплексні) правовідносини в яких можуть міститись елементи правовідносин кількох галузей права;
- реалізація цих правовідносин не допускає так званої солідарної відповідальності засуджених за її порушення, а лише індивідуальну, а також не допускає їх розриву в разі взаємного порушення обов'язків сторонами чи принаймні одним із суб'єктів;
- кримінально-виконавчі правовідносини передбачають різні види відповідальності за вчинення одного правопорушення, наприклад, за навмисне знищення державного майна, дисциплінарна – передбачена кримінально-виконавчим кодексом, а матеріальна – Кодексом Законів про працю;
- кримінально-виконавчі правовідносини забезпечуються суворим контролем як відомчого характеру так і іншими видами контролю за дотримання змістовної сторони кримінально-виконавчих правовідносин (парламентським і прокурорським наглядом) у тому числі самих засуджених шляхом подачі звернення до різних інстанцій (ст. 155 Конституції України).

Кримінально-виконавчі правовідносини – це врегульовані нормами кримінально-виконавчого права відносини між представниками адміністрації місць позбавлення волі та іншими органами держави, які виконують кримінальні покарання з одного боку і засудженими, які відбувають покарання з іншого, що виникають з приводу виконання, відбування покарання.

Наука та курс кримінально-виконавчого права.

Наукою кримінально-виконавчого права слід розуміти галузь знань, що вивчає боротьбу зі злочинністю шляхом виконання кримінальних покарань, а також соціально-економічні закономірності, які зумовлюють роль і місце цієї діяльності в державі, її принципи та інші положення.

Ознаками науки кримінально-виконавчого права є спрямованість на пізнання і використання закономірностей процесу ресоціалізації засуджених, накопичення і систематизація знань з теорії і практики виконання покарання, ведення досліджень з проблем виконання покарань.

Наука вивчає однойменну галузь права історію розвитку виконавчо-трудового права і діяльність органів, які виконують кримінальні покарання, практику діяльності цих органів і установ, досвід роботи аналогічних установ зарубіжних країн, крім того узагальнює і поширює позитивний досвід діяльності органів, які виконують покарання, розробляє пропозиції щодо удосконалення правових норм і практики їх застосування.

Фундаторами науки кримінально-виконавчого права є:

1. Л.В. Багрій-Шахманов;
2. М.О. Беляєв;
3. О.І. Зубков;
4. М.О. Крючков;
5. В.М. Трубников.

Наука кримінально-виконавчого права тісно пов'язана з галузями інших правових наук, а саме: з наукою кримінального права, кримінально-процесуальним правом, кримінології, цивільно-правовою, трудовим правом, іншими, а також не з правовими науками: педагогікою, психологією, теорією економіки та ін..

Наука кримінально-виконавчого права, її теоретичні положення та основні поняття становлять зміст кримінально-виконавчого права як навчальної дисципліни, яка складається з 2 частин – загальної і особливої.

Загальна частина розглядає загальні принципи, положення кримінально-виконавчого права, джерела та інші питання загального характеру.

До Особливої частини курсу входять питання діяльності установ та органів, які виконують покарання.

Кримінально-виконавче законодавство України. Правовий статус засуджених.

1. Загальна характеристика кримінально-виконавчого законодавства України:

- А) мета та завдання кримінально-виконавчого законодавства;*
- Б) дія кримінально-виконавчого законодавства в просторі;*
- В) підстави виконання і відбування покарань;*
- Г) принципи кримінально-виконавчого законодавства;*
- Д) виправлення та ре соціалізація засуджених;*

2. Поняття правового становища засудженого:

- А) основні права засудженого;*
- Б) основні обов'язки засудженого.*

3. Загальна характеристика конституційних прав і обов'язків засудженого до позбавлення волі.

4. Загальна характеристика громадських прав і обов'язків засудженого до позбавлення волі;

5. Право засудженого на особисту безпеку.

1. Загальна характеристика кримінально-виконавчого законодавства України:

Пункти А, Б, В, Г у Главі 1 КВК

Д) виправлення та ре соціалізація засуджених;

Виправлення засуджених – це процес позитивних змін, які відбуваються в особистості та створюють у нього готовність до самоконтрольованої право слухняної поведінки.

Ресоціалізація – свідоме відновлення засудженого у соціальному статусі повноправного члена суспільства, повернення його до самостійного, загальноприйнятого, соціально-нормативного життя в суспільстві.

Необхідною умовою ресоціалізації є виправлення.

2. Поняття правового становища засудженого:

ГЛАВА 2 КВК

Стан засуджених регламентується насамперед тими нормами права, які визначають його для всіх громадян України, тобто: Конституцією України, нормами трудового, цивільного, сімейного та інших галузей права, але з обмеженням передбаченим для засуджених.

Правовий статус осіб, які відбувають покарання можна визначити як закріплені нормами різних галузей права і виражене через сукупність прав, законних інтересів і обов'язків, становище засуджених під час відбування кримінального покарання того чи іншого виду.

А) Основні права засуджених

1. Засуджені мають право:

- на отримання інформації про свої права і обов'язки, порядок і умови виконання та відбування призначеного судом покарання;
- на гуманне ставлення до себе і на повагу гідності, властивої людській особистості;
- звертатися відповідно до законодавства з пропозиціями, заявами і скаргами до адміністрації органів і установ виконання покарань, їх вищестоящих органів, а також до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини, суду, органів прокуратури, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян;
- давати пояснення і вести листування, а також звертатися з пропозиціями, заявами і скаргами рідною мовою. Відповіді засудженим даються мовою звернення. У разі відсутності можливості дати відповідь мовою звернення вона дається українською мовою з перекладом відповіді на мову звернення, який забезпечується органом або установою виконання покарань;
- на охорону здоров'я. Охорона здоров'я забезпечується системою медико-санітарних і оздоровчо-профілактичних заходів, а також поєднанням безоплатних і платних форм медичної допомоги. Засуджені, які мають розлади психіки та поведінки внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи інших одурманюючих засобів, можуть за їх письмовою згодою пройти курс лікування від вказаних захворювань;
- на соціальне забезпечення, у тому числі й на отримання пенсій, відповідно до законів України.

2. Засудженому гарантується право на правову допомогу. Для одержання правової допомоги засуджені можуть користуватися послугами адвокатів або інших фахівців у галузі права, які за законом мають право на надання правової допомоги особисто чи за дорученням юридичної особи.

3. Засуджені іноземці мають право підтримувати зв'язок з дипломатичними представництвами і консульськими установами своїх держав, особи без громадянства, а також громадяни держав, що не мають дипломатичних представництв або консульських установ в Україні, - з дипломатичними представництвами держави, яка взяла на себе охорону їхніх інтересів, або міжнародними органами чи організаціями, які здійснюють їх захист.

Б) Основні обов'язки засуджених

1. Засуджені зобов'язані:

- виконувати встановлені законодавством обов'язки громадян України, неухильно додержуватися правил поведінки, які передбачені для засуджених, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших осіб;

- виконувати законні вимоги адміністрації органів і установ виконання покарань;

- ввічливо ставитися до персоналу, інших осіб, які відвідують установи виконання покарань, а також до інших засуджених;

- з'являтися за викликом адміністрації органів і установ виконання покарань.

2. Невиконання засудженими своїх обов'язків і законних вимог адміністрації органів і установ виконання покарань тягне за собою встановлену законом відповідальність.

3. Загальна характеристика конституційних прав і обов'язків засудженого до позбавлення волі.

Конституційні права та обов'язки характеризуються сукупністю соціально-економічних, політичних та особистих прав, свобод, обов'язків людини і громадян.

Щодо соціально-економічних прав на засуджених поширюються такі права:

- на працю;

- на освіту;

- на охорону здоров'я;

- на соціальне забезпечення у старості, у разі хвороби або втрати працездатності;

- на користування досягненнями культури;

- на наукову та технічну творчість;

- на відпочинок.

Право на працю (ст. 43 Конституції). Через режим відбування покарання це право засуджених певною мірою змінене або обмежене. Засуджені обмежені у виборі виду праці та зобов'язані працювати на роботах, якими їх забезпечують адміністративні установи. Час роботи у період відбування покарання зараховується до загального трудового стажу. Адміністративно-

виправні установи зобов'язані забезпечити засуджених працею з урахуванням їх спеціальності та працездатності (ст. 118 КВК). Право на відпочинок забезпечується в місцях позбавлення волі наданням засудженим 1 вихідного дня на тиждень, святкові дні – дні відпочинку. Робочий тиждень – 48 годин, 6 днів на тиждень. Засуджені позбавлені права на відпустку (ст. 53КВК).

Щодо засуджених забезпечується створення у кримінально-виконавчій установі загальноосвітніх шкіл 3 ступенів та ПТУ. Для засуджених, які бажають підвищити загальноосвітній рівень в основній та старшій школі, незалежно від віку, створюються умови для самоосвіти. Засуджені, які навчаються, забезпечуються безкоштовними зошитами, підручниками.

Право на охорону здоров'я та медичної допомоги (ст. 49 Конституції). В місцях позбавлення волі організуються лікувально профілактичні заклади, забезпечується безкоштовне медичне обслуговування, яке полягає у систематичному медичному огляді, лікуванні, надання медичної консультації. Засуджені мають право звертатися за лікарськими консультаціями та лікуватися в установах, що надають платні медичні послуги. Такі послуги і придбання ліків засудженими здійснюється за власні кошти.

Право на соціальний захист у старості та в разі втрати працездатності (ст. 46 Конституції). Поширюється і реалізується через норми кримінально-виконавчого законодавства згідно з якими особам пенсійного віку, інвалідам 1 та 2 груп надається можливість працювати з урахуванням стану здоров'я. Не працюючим особам цих категорій, а також особам, які звільнені з роботи через хворобу харчування, одяг, взуття, комунально-побутові послуги надаються безкоштовно. Особи, які втратили працездатність під час відбування покарання мають право на пенсію та відшкодування шкоди у випадку і в порядку встановленим законодавством України. На засуджених поширюється дія ст. 24 Конституції. Усі засуджені утримуються в однакових умовах і мають однакові права. Засуджені, які відбувають покарання у виді позбавлення волі залишаються громадянами України і згідно з рішенням Конституційного Суду від 28.02.98 р. мають право обирати депутатів Верховної Ради.

Свобода слова реалізується в тому, що засуджені мають право виступати на зборах і нарадах, які скликаються адміністрацією виправної установи і вносити пропозиції на поліпшення виробничої діяльності виправної установи та ін. Адміністрація виправної установи має право проводити збори і мітинги засуджених у зв'язку з відзначенням певних подій у житті держави; походи та демонстрації в умовах виправної установи виключаються.

На засуджених повною мірою розповсюджується право на віросповідання та світогляду (ст. 35 Конституції).

Певні обмеження поширюються на такі особисті прав засуджених:

- право на особисту недоторканість;
- право на недоторканість житла;
- таємницю листування та телефонних розмов.

Адміністрація виправної установи може здійснити обшук в житловому приміщенні засудженого, кореспонденція підлягає цензурі, а посилки перегляду. Через вимогу режиму та ізоляції істотно обмежується право на свободу пересування та вільного вибору місця проживання.

На території виправної колонії засуджені повинні пересуватися тільки **рядами**.

4. Загальна характеристика громадських прав і обов'язків засудженого до позбавлення волі;

Позбавлення волі тягне за собою тимчасове позбавлення засудженого деяких загально-громадських прав і обмеження мати інші громадянські права, які громадянин мав би до його засудження. Кожен має право володіти, користуватися та розпоряджатися особистою власністю, засуджений не втрачає право власності на майно, що йому належало до засудження, але він обмежується у праві володіння, користування та розпоряджання ним. Він не може користуватися власним майном, яке залишилося на місці його проживання до арешту чи засудження. Засуджені обмежуються у праві розпоряджанням власним майном, оскільки це право він може реалізувати тільки через обраного ним представника з використанням доручення засвідченим адміністрацією виправної установи. Згідно зі ст. 107 КВК засуджені обмежуються у праві користування майном, яке надійшло разом з ними до виправної установи, а саме грошей та цінних речей. Засуджені можуть мати при собі тільки ті речі, що передбачені, перелік і їх кількість передбачені правилами внутрішнього розпорядку виправної установи. Проте засуджені не мають права дарувати, продавати чи відчужувати іншим особам, на користь інших засуджених речі або речовини, які вони мають у власному користуванні. За угодою купівлі-продажу засуджені можуть вступати в майнові відносини шляхом придбання за безготівковим розрахунком у торгових точках виправної установи предмети харчування та предмети особистого характеру. Для засуджених встановлюються обмеження права на спадщину. Але внаслідок позбавлення волі вони не можуть особисто вступити у володіння спадщиною і здійснити це право через представника за дорученням засвідченим адміністрацією виправної установи. Засуджені мають право скласти заповіт, який повинен бути засвідчений начальником виправної установи. Засуджені можуть бути суб'єктами угоди зберігання. За засудженими у повному обсязі зберігається авторське право, а також право на відкриття винаходу. Засуджені залишаються суб'єктами прав і обов'язків щодо сімейно-шлюбних відносин і батьківських прав, якщо вони не позбавлені за рішенням суду.

Проте внаслідок ізоляції засуджені зазнають щодо цих прав певних обмежень. Внаслідок ізоляції засуджені не можуть безпосередньо брати участь у вихованні дитини. У разі засудження одного з подружжя до позбавлення волі строком не менше 3 років у ст. 42 Кодексу про шлюб та сім'ю передбачене спрощений порядок розірвання шлюбу. Засуджені особи не позбавляються прав вступати в шлюб.

5. Право засудженого на особисту безпеку.

Засуджені мають право на особисту безпеку. У разі виникнення небезпеки життю і здоров'ю засуджених, які відбувають покарання у виді арешту, обмеження волі, тримання в дисциплінарному батальйоні військовослужбовців або позбавлення волі, вони мають право звернутися із заявою до будь-якої посадової особи органу чи установи виконання покарань з проханням про забезпечення особистої безпеки. У цьому разі посадова особа зобов'язана вжити невідкладних заходів щодо забезпечення особистої безпеки засудженого.

Адміністрація установи виконання покарань вживає заходів до переведення засудженого в безпечне місце, а також інших заходів до усунення небезпеки, вирішує питання про місце подальшого відбування ним покарання.

У разі наявності небезпеки для життя і здоров'я засуджених, до яких згідно із законом у зв'язку з їх участю у кримінальному судочинстві прийнято рішення про застосування заходів безпеки, адміністрація установи виконання покарань вживає заходів щодо забезпечення безпеки цих осіб. Крім того, до зазначених осіб можуть бути застосовані такі заходи:

- ізольоване тримання;
- переведення в іншу установу виконання покарань.

Зміна умов тримання осіб, щодо яких застосовані заходи безпеки, здійснюється з додержанням вимог, передбачених Кримінально-виконавчим Кодексом і законодавством України.

Органи та установи виконання покарань

1. Поняття та завдання державного департаменту України з питань виконання покарань (ДДУ ПВТ);
2. Види органів та установ, що виконують покарання:
 - А) державна виконавча служба;
 - Б) кримінально-виконавчі інспекції;
 - В) військові частини та гауптвахти;
 - Г) арештні дома;
 - Д) виправні центри;
 - Е) дисциплінарні батальйони;
 - Є) виправні колонії;
 - Ж) виховні колонії.

1. Поняття та завдання державного департаменту України з питань виконання покарань (ДДУ ПВТ);

Державний Департамент України з питань виконання покарань – це орган виконавчої влади. Державний департамент безпосередньо реалізує єдину державну політику у сфері виконання кримінальних покарань у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, актами Президента, Кабінету Міністрів, положенням про державний департамент України з питань виконання покарань.

У межах своїх повноважень департамент організовує виконання актів законодавства, здійснює системний контроль за їх реалізацією, узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо удосконалення цього законодавства і у встановленому порядку вносить клопотання на їх розгляд Президенту та кабінету Міністрів України.

Основними завдання департаменту є:

1. Здійснення єдиної державної політики у сфері виконання покарань
2. Розроблення рекомендацій щодо організації тримання осіб взятих під варту;
3. - Забезпечення виконання вироків суду і застосування передбачених законом засобів виправлення і ре соціалізації засуджених;
 - здійснення контролю за виконанням вироків суду за окремими видами додаткових покарань;
 - забезпечення примусового лікування засудженого;
 - забезпечення додержання вимог законодавства в органах і установах виконання покарань;
 - запобігання злочинним , дисциплінарним проступкам з боку засуджених до позбавлення волі та щодо них їх припинення та виявлення та розкриття злочинів в органах та установах виконання покарань;
 - проведення дізнання у справах про ці злочини;
 - здійснення оперативно – розшукової діяльності
4. Керівництво органами та установами виконання покарань, організація виробничо – господарської діяльності з надання засудженому роботи, забезпечення їх професійної підготовки та загально – освітнього навчання;
5. -правовий і соціальний захист осіб трудового та навчального складу, працівників кримінально – виконавчої системи та членів їх сімей;
 - вдосконалення роботи з кадрами та їх професійної підготовки.

Департамент очолює Голова, якого призначає та звільняє з посади президент.

Голова Департаменту має заступників, які призначає та звільняє з посади відповідно до законодавства.

Голова здійснює керівництво Департаментом і несе відповідальність перед Президентом, Кабінетом Міністрів за виконанням і здійсненням функції, визначення ступеню відповідальності своїх заступників і керівників структурних підрозділів департаменту.

2. Органи виконавчого покарання:

- державний департамент України з питань виконання покарання;
- територіальні органи управління Державного департаменту;
- кримінально – виконавчі інспекції

Установи виконання покарань

- арештні дома
- кримінально – виконавчі установи : відкритого та закритого типу
- спеціалізовані виховні установи (виховні колонії)

Різновиди : виправні колонії закритого типу виконують покарання у виді позбавлення волі.

Поділяються на :

1. Мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання
2. Мінімального рівня з загальними умовами тримання

3. Середнього рівня безпеки
4. Максимального рівня безпеки

Виправні колонії можуть виконувати функції засуджених , які залишилися для роботи з господарським обслуговуванням .

Ст. 16

Виправні центри виконання покарань у виді обмеження волі.

Спеціальні виховні установи – це (виховні колонії) виконання покарань у виді позбавлення волі щодо неповнолітніх.

Ст. 19

Державна виконавча служба :

Виконують такі види покарань:

Покарання : - позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю

- громадські роботи
- виправні роботи

Здійснюють контроль за поведінкою осіб звільнених від відбування покарань з випробуванням, контролює поведінку звільнених від відбування покарання жінок, вагітних і які мають дітей до 3 років.

Встановлена періодичність:

Військові частини та гауптвахти:

- позбавлення військових спеціального звання;
- службові обмеження для військових служб
- щодо військово службових засуджених за злочинцями невеликої тяжкості , арешту, утримання засуджених у гауптвахті;
- здійснення контролю за поведінкою засуджених і за поведінкою звільнення від відбування покарань з випробуванням.

Арештні дома

Виконується такий вид покарання, як арешт

Стосуються як дорослих, так і неповнолітніх, яким виповнилося 16 років

Дисциплінарні батальйони

- тримання в дисциплінарні батальйони

Тема 4 Нагляд і контроль за виконанням кримінальних покарань

1. Поняття контролю за діяльністю органів і установи виконання покарань.
2. Державний контроль за діяльністю органів і установи виконання покарань
 - а) парламентський контроль (ст. 24)
 - б) прокурорський нагляд
 - в) відомчий контроль (ст.23)
3. громадський контроль за діяльністю органів і установ виконання покарання

1. Контроль за діяльністю органів та установ виконання покарання треба розуміти систему визначення і перевірки відповідності діяльності персоналу вимогам нормативним актів з метою виявлення і запобігання порушень.

- міжнародний контроль
- державний контроль
- громадський контроль

Міжнародний контроль за діяльністю передбачається міжнародними факторами про права людини, а саме „Загальна декларація прав людини” (1948р.) ; Міжнародним пактом про громадські і політичні права 1966р. ; Конвенцією про запобігання тортурам і нелюдському або такому, що понижує гідність поводженню чи покарання 1984р.

Державний контроль має декілька видів:

- парламент
- прокурорський
- відомчий

Громадський контроль має декілька видів:

- контрольні державні громадські організації і громадські формування за порядком і умовами відбування покарань.
- Контроль правозахисних органів і засобів масової інформації, які здійснюються в специфічних умовах

Залежно від виду контролю і сфер, які підлягають контрольній діяльності .

Розрізняють і форми контролю:

- подання звітності, в тому числі і статистичної
- ревізії
- запити
- інспектування
- перевірки виконання
- погодження
- оскарження незаконних дій посадових осіб
- відвідування органів і установ виконавчих покарань
- особистий прийом засудження
- ознайомлення з особовими справами засудження та іншими документами

2. Парламентський контроль за діяльністю органів і установ виконання покарань (ст. 24 КВК).

Відповідно до закону „Про уповноваження Верховної Ради з прав людини” від 23.12.97 парламентський контроль за додержанням конституційних прав та свобод на території України здійснює Уповноваженими Верховної Ради з прав людини.

Метою парламентського контролю, який здійснюється уповноваженими щодо місць позбавлення волі є :

- захист прав і свобод засуджених передбачається Конституцією і законами міжнародних договорів
- додержання та повага до прав і свобод засуджених органами державної влади, органами місцевого самоврядування та їх посад і службовими особами
- запобігання порушення прав і свобод засуджених або сприяння їх поновленню
- сприяння приведенню законодавства України про права і свободи засуджених у відповідності з Конституцією України, міжнародними стандартами цієї галузі
- поліпшення і подальший розвиток міжнародних співробітників галузі захисту прав і свобод засуджених
- запобігання в будь-яких формах дискримінації щодо реалізації засудження своїх прав і свобод
- сприяння правовій проінформованості населення та засудження і захист конфіденційної інформації про особу

Особа позбавлена волі може письмово звернутися до Уповноваженого або його представника, в цьому разі до неї не застосовуються обмеження щодо листування.

Звернення такої особи протягом 24 год направлений до Уповноваженого.

Кореспондент Уповноваженого та його представники від осіб, які затримані і перебувають під арештом, під вартою, в місцях позбавлення волі, в місцях примусового тримання або лікування громадян України, іноземців та осіб без громадянства незалежно від місця їх перебування не підлягають ніяким видам перегляду чи перевірки.

Б) Прокурорський нагляд

Згідно ст. 5 закону України „Про прокуратуру” до основних функцій належить нагляд за виконанням законів в місцях тримання затриманих попереднього ув’язнення, при виконанні покарань та застосовування інших заходів примусового характеру, які призначаються судами.

Відповідно до ст. 44 закону „Про прокуратуру” предметом нагляду за додержанням законів при виконанні покарань є :

1. Законність перебування осіб у виправних установах
2. Додержання встановлених кримінально – виконавчого законодавством порядку та умов тримання або відбування покарання особами у виправних установах, їх прав і виконання ним своїх обов’язків ;
3. законність виконання покарань не пов’язаних із позбавленням волі

Одним із повноважних прокуратури є перевірка діяльності персоналу, порядку і умов виконання покарання.

Для її проведення прокурор має право у будь – який час відвідувати установи і органи в яких засуджені відбувають покарання за посвідченням, що підтверджує його особу.

У процесі особистих відвідувань прокурор безпосередньо знайомиться з роботою адміністрації, зокрема, перевіряє документи на підставі яких засуджені позбавлені волі, опитує засуджених, знайомиться з оперативними матеріалами.

Прокурор має право перевіряти законність наказів, розпоряджень і постанов адміністративних установ і органів виконавчих покарань; підлягає перевірці законність і обґрунтування постанов посадових осіб про накладання дисциплінарних стягнень.

В) Відомчий контроль

Державний департамент України, з питань виконання покарань організує і здійснює відомчий контроль за діяльністю всіх органів і установ виконавчих покарань.

Порядок, періодичність та формування здійснення відомчого контролю визначає спеціальні нормативи правовими актами.

4. на законодавчому рівні за громад кістю закріплені можливості здійснення контролю, як засобу дотримання прав і свобод людини.

У процесі здійснення контролюючих функцій суб'єкти громадськості мають право отримувати від адміністрації необхідні документи, приймати і розглядати скарги, заяви і пропозиції засуджених, заслуховувати звіти керівників відповідних установ.

Громадський контроль потрібний не лише для того, щоб попередити зловживання з боку адміністрації, а й захистити право засуджених.

Ефективний контроль з боку громадськості за процесом ре соціалізації може попередити повернення в суспільство ще соціально небезпечної особи, наприклад при умовно – достроковому звільненні.

Постійний громадський контроль робить систему виконання покарань прозорою для суспільства. Це дає можливість ефективно використовувати потенціальні можливості усіх суспільних інститутів для ре соціалізації засуджених.

Виходячи з положення законодавства суб'єкти громадськості, що беруть участь у діяльності установ кримінально – виконавчої системи слід вважати:

- політичні партії
- громадські організації
- спілки
- асоціації
- клуби
- релігійні організації
- трудові колективи
- благодійні фонди
- інші організації діяльність яких не порушує правила внутрішнього розпорядку.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Порядок виконання покарання не пов'язаних з позбавленням волі

1. Виконання покарань у виді штрафу, наслідки ухилення від сплати штрафу . Глава 5
2. Порядок виконання покарання у виді позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу. Глава 6
3. Порядок виконання покарань у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю. Глава 7
4. Порядок виконання покарань у виді громадських робіт. Глава 8
5. Порядок виконання покарань виправних робіт за місцем роботи засуджених. Глава 9
6. Порядок виконання покарань службових обмежень. Глава 10
7. Порядок виконання покарань конфіскації майна. Глава 11

1. Зобов'язання сплатити штраф у місячний строк і повідомити про це суд.

В разі несплати стягнення проводиться Державною виконавчою службою на підставі виконавчого листа. Ст. 26 КВК – ст.. 28 КВК

У разі неможливості сплати штрафу суд може замінити його на громадські або виправні роботи.

2. ст. 29 КВК

3. Виконання покладено на Кримінально – виконавчу інспекцію.

Проведення індивідуально - профілактичної роботи – на органи внутрішніх справ
Ст.30 КВК – 35 КВК

Під час відбування основних покарання, додаткове покарання виконує та установа, що виконала основне покарання.

Обов'язки кримінально-виконавчої інспекції

- контролюють додержання вимог вироку суду
- вносить подання органу внутрішніх справ щодо здійснення приводу засуджених, що не з'явилися за викликом кримінально-виконавчої інспекції
- організовує початковий розшук засуджених

Обов'язки засуджених

- виконання вимоги щодо вироку суду
- надавати відповідні документи на вимогу кримінально-виконавчих інспекцій
- з'являтися за викликом
- повідомляє місце роботи і проживання його та сім'ї

Поважні причини нез'явлення

- несвоєчасне одержання виклику
- хвороба та інші обставини, що підтверджують документи

ст. 389 КК "Ухилення..."

4. За місцем проживання засудженого.

Не більше 4 годин на добу – дорослим

Неповнолітнім – до 2 годин на добу

Ст. 36 – 40 КВК

5. ст. 41 – 46 КВК

6. ст. 47

7. ст. 48 – 49 КВК

Виконання покарань у виді арешту

1. Порядок і умови відбування покарань у виді арешту
2. Заходи заохочення та стягнення стосовно засуджених до арешту
3. Особливості відбування арешту засуджених військовослужбовців

Арешт відноситься до покарань, які пов'язані з виправно-трудоим впливом на засуджених. Це означає, що під час відбування покарання з засудженим проводяться виховні роботи, засуджених залучають до праці.

Покарання у виді арешту виконують арештні дома

Щодо засуджених військовослужбовців вони відбувають покарання на гаупвахті.

Переведення засуджених з одного арештного дому в інший не допускається, крім випадків передбачених ст. 50 :

- у разі хвороби
- забезпечення безпеки
- інші обставини

На арештні дома розповсюджується розподільне тримання засуджених

Заборони:

- побачення з родичами (крім адвоката)
- одержання посилок, бандеролей, передач

За вийнятком дозволяються телефонні розмови

Праця засуджених може стосуватись:

- благоустрою арештних домів
- поліпшення житлово – побутових умов
- допоміжні роботи

Існує вільний час – 2 години

Відповідно до ст.53 норма житлової площі на одного засудженого повинна бути менше за 3 м²

Створюються відповідні житлові умови , що відповідають умовам санітарії: спальне місце, речі

Норми харчування встановлені КМ.

2 Заходи заохочення :

- подяка
- дострокове зняття раніше накладених стягнення

Стягнення:

1. догана
2. поміщення в карцер до 10 днів

Ці заходи може застосовувати начальник або його зами, арештного дому.

Якщо поміщають в карцер, то повинна бути письмова заява.

3. Роздільне тримання військовослужбовців:

1. із числа офіцерського складу окреме тримання від інших.
 2. засуджені, які мають звання прапорщика, мічманів, сержантів і старшини, окремо від військовослужбовців рядового складу
 3. ті, що проходять службу за призивом від тих, що проходять за контрактом
- ст. 55

**Виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальоні
військовослужбовців**

1. Порядок виконання покарання у виді тримання в дисциплінарному батальоні військовослужбовців
2. Організація побачення та телефонних розмов засуджених
3. листування засуджених військовослужбовців
4. Короткочасні виїзди засуджених за межі дисциплінарного батальону
5. Одержання засудженими військовослужбовцями посилок і бандеролей
6. Праця засуджених і їх військове навчання
7. Виховна робота із засудженими військовослужбовцями, ради громадськості засуджених
8. Заходи заохочення та стягнення порядок їх застосування
9. Матеріально – побутове та медичне забезпечення засуджених
10. Звільнення від покарання засуджених військовослужбовців

1. Сутність кримінального покарання у виді тримання в військовому батальоні військовослужбовців полягає в тому, що особи, які відбувають в ньому покарання у примусовому порядку ізолюються від суспільства.

Ізоляція військовослужбовців зумовлена утриманням в дисциплінарному батальоні, а також пов'язана з обмеженням їх духовних зв'язків із суспільними, цивільними правами, свободи пересування.

Дисциплінарна частина , де відбуваються покарання військовослужбовців строкової служби є дисциплінарні батальони або окрема дисциплінарна рота.

Дисциплінарний батальон (окрема рота) є військова частина, яку утримують за окремим штатом.

Організація структури і чисельність дисциплінарного батальону визначається Міністерством Оборони України.

Контроль за діяльністю дисциплінарного батальону здійснює Генеральний Штаб Збройних Сил України.

Командирів підрозділів та інших посадових осіб – командуючий військами військового округу.

Відповідно до закону "Про прокуратуру" нагляд за додержанням законів дисциплінарного батальону здійснює Прокурор України та підпорядковані йому військові прокурори.

Осіб засуджених до тримання в військовому батальоні до набрання вироком законної сили тримають на гарнізоні гаупвахти.

Строк відбування поарання в дисциплінарному батальоні обчислюється з моменту визначення вироку з урахуванням часу попереднього ув'язнення.

До дисциплінарного батальону засуджених направляють після набрання вироком законної законної сили.

З отриманням з військового суду розпорядження про виконання вироку командир військової частини в 3-денний строк направляє засудженого у дисциплінарний батальон під конвоєм.

Командир військової частини надсилає в дисциплінарний батальон через начальника конвою такі документи на засудженого:

- супровідний лист
- копію вироку суду та розпорядження про його виконання
- в разі зміни вироку, копію касаційної ухвали суду
- обліково-послужну та службову картки
- медичну книжку
- військовий квиток
- продовольчий, речовий та грошовий атестати
- особисті речі та їх опис

Засуджений забезпечується предметами обмундирування.

Про прибуття засуджених в дисциплінарний батальон та одержання перерахунків в описі документів і предметів командир дисциплінарного батальону повідомляє командир військової частини, а також військові судді, що постановляють вирок.

У дисциплінарному батальоні на засуджених ведуть книги обліку до якої записуються такі дати:

1. прізвище, ім'я, по-батькові
2. рік народження
3. рік призову
4. з якої частини і коли прибув
5. яким судом, за що і на який строк засуджений
6. кінець строку покарання

7. військове звання, яку посаду займав до засудження
8. сімейний стан та їх адресу
9. найменування прийняття від засудженого орденів, медалів і документів на них
10. суму прийняття грошей
11. найменування цінних паперів
12. опис особистих речей засудженого
13. особову справу

Дисциплінарний батальон розташований окремо від іншої військової частини гнізону. Усі службові та жилі приміщення призначені для розташування підрозділів охорони, обслуговування сержантів дисциплінарних рот, квартири військовослужбовців, склади стрілецької зброї та боєприпасів розміщуються поза зоною, де тримають засуджених. Зона на якій розташовані жилі та інші будівлі та спроби призначення для розміщення та обслуговування засуджених має бути обнесена місцевою огорожою заввишки не менше як 2,5 м.

Зверху на огорожі влаштовується козирьок з колючого дроту в 2 ряди.

На паркані або в заборній смузі обладнанують технічні засоби охорони.

Двері, пропускний пункт та ворота повинні бути завжди зачинені на залишок, їх відчинення за розпорядженням чергового батальону.

Вікна і двері, де розміщені засуджені обгороджені металевими ґратами.

На роботу і зайняття за межі розташування дисциплінарного батальону засуджених виводять у складі відділення чи зводу під охороною озброєного конвою відповідальних командирів.

У разі втечі засудженого, вчинення ним нападу конвойні мають застосовувати зброю згідно з законом.

Розпорядження дня встановлює командир батальону, де передбачено:

- робота на виробництві не менше 8 год.
- нічний сон – 8 год
- їжа 3-чі на день
- по 1 дню на тиждень навчальні заняття
- парково-господарські роботи
- відпочинок

На прохання засудженого або на ініціативу релігійних організацій можуть проводитись богослужіння, релігійні обряди та церемонії.

Час і умови здійснення визначає командир дисциплінарного батальону.

Загальне керівництво дисциплінарного батальону здійснюється Міністром Оборони України.

До засуджених військовослужбовців застосовуються засоби виправлення та ресоціалізації + військово навчання.

Режим

Ст.75 КВК мають право виїзжати за межі дисциплінарного батальону, не враховуючи виїзд строк може бути 7 днів.

Оплата забезпечується дисциплінарним батальоном

8. Основні форми виховних робіт є :

- заняття з гуманітарної підготовки та інформації особового складу
- індивідуальна робота, яку проводять офіцери, прапорщики, сержанти на основі глибокого вивчення особистості кожного засудженого, його ділових, моральних та психологічних якостей
- правове виховання
- організація лекцій, доповідей, бесід, перегляду телевізійних передач, фільмів виховного спрямування
- залучення засуджених до спортивно – масової та клубної роботи

З метою розвитку навичок самоорганізації осіб, які відбувають покарання в дисциплінарному батальоні, заохочують їх корисні ініціативи та використання громадського впливу на виправлення засуджених, у ротах дисциплінарного батальону створюються самодіяльні ради, що працюють під керівництвом командирів цих підрозділів.

Цю раду обирають на зборах роти.

До її складу можуть бути обрані засуджені, які мають зразкову поведінку, сумлінне ставлення до праці та військової служби.

Склад ради затверджується командиром дисциплінарного батальону.

Рада звітує (періодично) про свою роботу на зборах особового складу роти.

Ст.80

8.

ст. 71 КВК

Заходи заохочення:

- подяка та інші ст.71

10. ст.85

Засуджених звільняють з дисциплінарного батальону за таких підстав:

- після відбування строку
- в силу акту амністії
- у зв'язку з помилуванням
- у разі умовно-дострокового звільнення
- за хворобою

Осіб звільнених з дисциплінарного батальону направляють для подальшого проходження служби в ті ж військові частини, в яких вони проходили службу до засудження.

Командир дисциплінарного батальону повідомляє командира військової частини про відправлення військовослужбовців і надсилає на його адресу службову характеристику. З особами умовно-дострокового звільнення проводять виховну роботу за участю громадськості військового колективу.

Порядок виконання покарання у виді обмеження волі

1. Порядок направлення засуджених до обмеження волі для відбування покарання
2. Порядок і умови відбування покарання у виді обмеження волі
3. Праця засуджених до обмеження волі
4. Обов'язки адміністративного виправного центру та обов'язки власника підприємства, установи, організації за місцем роботи засудженого
5. Медичне обслуговування та їх матеріальне побутове забезпечення
6. Виховна робота та участь засуджених до обмеження волі в самодіяльних організаціях
7. Заходи заохочення та стягнення порядок їх застосування . Посадові особи, які застосовують заходи заохочення та стягнення.

Ст.57 КВК

Згідно із законом до осіб, які вчинили правопорушення може застосовуватись ряд примусових, державних прав, пов'язаних з ізоляцією від суспільства і обмеження прав статусу дій.

Підставою для застосування такої міри , як позбавлення волі, є протиправна поведінка особи, яка залежно від характеру та ступеню суспільно небезпечного вчинення діяння , особистості правопорядку та інших факторів визначає вид позбавлення волі: адміністративно-правові, кримінально-процесуальні, кримінально-правові.

У свою чергу залежно від цього позбавлення волі регулюють відповідним адміністративним , кримінально-процесуальним, кримінальним, кримінально-виконавчим правом, а здійснення цього примусового заходу покладені на спеціально призначених для цього органи і установи.

У законодавстві ця міра визначається по різному: "затримання", "ув'язнення під варту", "позбавлення волі" та ін.

Поняття "позбавлення волі" є загальним стосовно всіх форм державного примусу.

При всій різноманітності позбавлення волі кожна з них має таку найстійкішу об'єктивну властивість:

- позбавлення волі – це вийнятковий захід, реакція держави на антисоціальну поведінку людини, застосовуються тільки від імені держави, у зв'язку з неправомірними небезпечними для суспільства діями громадян у вигляді затримання , запобіжного заходу або покарання

- позбавлення волі передбачає поміщення особи в призначеній для цієї мети установі зі спеціальним режимом
- цей примусовий захід встановлений нормами права, що регулюють форми позбавлення волі, умови і порядок застосування цього заходу, а також компетентних органів, які її виконують
- позбавлення волі реалізується лише за допомогою правозастосування актів (вирок, ухвала суду, протокол або постанова органу дізнання, слідчого, прокурора)
- цей захід небезпечний примусом, влади "повноваження держави і передбачає підпорядкування засуджених (ув'язнених) законним діям з місць позбавлення волі"

Місця позбавлення волі можна умовно розділити на 4 групи:

1. виправні установи, які призначені для виконання кримінальних покарань у вигляді позбавлення волі на певний строк, та довічного позбавлення волі
2. арештні дома, які призначені для виконання кримінальних покарань у виді арешту
3. місця попереднього ув'язнення, які виконують заходи кримінально-процесуального примусу, це короткочасне позбавлення волі (слідчий ізолятор, ізолятор тимчасового утримання, гаупвахта)
4. органи і установи, які виконують заходи адміністративного примусу: це запобіжні заходи (примусове лікування від алкоголю у лікувально-примусовому профілакторію); адміністративні стягнення (адміністративний арешт з утриманням в ізоляторі тимчасового тримання, прийомниках розподільниках); дисциплінарні стягнення (арешт з утриманням на гаупвахті)

2. Сутність позбавлення волі полягає в тому, що засуджений наділяється важливим специфічним правовим обов'язком – перебування у спеціальній установі держави в межах строку встановлення вироком суду.

Специфічні правообмеження, як елемент кари, при позбавленні волі відрізняє це покарання від інших.

До елементів кари належать:

- позбавлення засудженого особистої свободи
- права вільного пересування
- вибору місця проживання
- характеру і роду заняття за своїм розсудом
- обмеження права обирати спосіб життя.

Головною рисою позбавлення волі, що відображає його сутність є ізоляція засудженого від суспільства.

Ізоляція, передбачає роздільне тримання різних категорій засуджених, порядок їх спілкування в межах. Тому засудження до позбавлення волі, оскільки він весь час перебував в умовах ізоляції, повинен вести особливий, встановлений законом спосіб життя.

Позбавлення волі, як кримінального покарання, характеризує спеціальний каральний режим, який встановлений в увп і постійний нагляд за виконанням засудженого, а також можливості застосування до осіб, які порушують вимоги режиму, примусових заходів. Індивідуально- психологічний вид кари полягає в тому, що покарання у вигляді позбавлення волі. Тягне за собою зміну ставлення оточуючих до злочинця, його дійзасудженого суспільства з метою привести його до визнання аморальної своєї протиправної поведінки, порад, бажання до виправлення та ресоціалізації. До каральних елементів покарання у вигляді позбавлення волі варто віднести і стан судимості, що тягне за собою певні обмеження суспільного характеру, а також кримінально-правові наслідки.

Це покарання не має на меті спричинення фізичних страждань або приниження людської гідності.

Відбування позбавлення волі супроводжує засуджених до залучення його до праці.

Разом з тим самій природі позбавлення волі властиве протиріччя, оскільки

1. маючи за мету максимальне пристосування людину до життя в нормальних умовах суспільства її змушені ізолювати від нього;
2. маючи бажання викориніти у свідомого злочинця шкідливе уявлення і звички, його разом з тим поміщенням у середовище інших злочинців, де взаємне "зараження" шкідливими звичками і уявленнями найвирогідніше
3. намагаючись привчити злочинця до життя в нормальному середовищі його одночасно поміщують в обстановку, яка є ненормальна, неприродна.
4. здатність людини до активно-корисної діяльності потрібна в кінцевому підсумку для відмови її від злочинного способу життя, тим часом позбавлення волі позбавляє людину самостійності прийняття рішень.

Таким чином позбавлення волі – це поєднання з виправним впливом заходів державного примусу, який полягає в тому, що особа на підставі вироку суду, що набрав чинності, визначається винною у вчиненні злочину, ізолюється від суспільства шляхом поміщення до увп, підлягає правовому обмеженню, набуває стану судимості, що тягне за собою ряд негативних для неї наслідків після звільнення її від відбування покарання.

4. ст. 86

5. ст. 92 - 93

Штатним органом установи на які покладаються організація роботи з прийому засуджених і здійснення їх обліку є Відділ спеціального обліку.

У відповідності з інструкцією з організації праці спеціальних відділів установлено виконання покарання на них покладаються:

1. перевірка правильного оформлення документів на засуджених при прийомі

2. ведення персонального обліку засуджених, складання звіту за їх чисельністю, складу та переміщення.

Облік і збереження особових справ засуджених, оформлюється обліково-реєстраційний матеріал на засуджених для направлення їх в управління оперативною інформацією у МВС. Підставою для відбуття покарання є вирок суду, але оскільки засуджені повинні розміщуватися в установах диференціації потрібні деякі інші документи управлінського характеру. До них належать:

- особова справа засуджених з вирок суду, що вступають в законну силу;
- нагляд на етапування засудженого зазначають установи
- шляховий список

Особова справа містить вирок суду, як підставу для виконання покарання, а також анкету засудженого з фотокарткою, дактилокарткою, протокол затримання, характеристика та інші документи, що відображають поведінку і переміщення засудженого в період перебування в місцях попереднього ув'язнення, а в подальшому відбуття покарання.

Наряд на етапування є наказом вищестоячого органу управління, а саме Департамент, на переведення засудженого із слідчого ізолятора або із однієї установи покарання в іншу. Шляховий список відображає хто конкретно, звідки і куди етапується, у ньому вказуються короткі судово-установчі дані на кожного етапуючого, звідки і куди етапується і на якій підставі.

Прийом засудженого являє собою надходження засудженого до увп і пов'язаний з цим комплексом режимних, організованих і виховних заходів встановлених нормами КВП.

Права засуджених умовно можна розділити на 2 етапи:

1. усі засуджені до позбавлення волі незалежно від того звідки вони прибули, доставлені в установи під конвоєм.

Порядок дій адміністративної установи регламентується наказами і вказівками Державного Департаменту і повинна здійснюватися у такій послідовності:

- прийняття особової справи та шляхового списку засудженого, що прибули до установи. Перевірка наявності на попутному списку підпису представників конвойного підрозділу про прийом засудженого під охорону

- звірка кількості засуджених, які прибули з їх числом, які вказують в шляховому списку;

Перевірка наявності особових справ

- встановлення належного особової справи конкретними засудженими, шляхом опитування засуджених та перевірка його відповідності з анкетами та іншими відомостями, що є в особовій справі

- відмітка працівників спеціального відділу в шляховому списку про прийняття особової справи на прибулих засуджених

2. Комісія до складу якої входить Начальник Установи, він же Голова, його заступники, начальники відділів і служб (нагляду і безпеки, служби охорони, офіцери)

З кожним засудженим проводиться бесіда, вивчення матеріалів особистої справи, стан здоров'я, спеціальність засудженого та інші дані.

Ст . 91 КВК

6. Дільниці в колоніях для неповнолітніх

- карантину
- діагностики і розподілу
- ресоціалізації
- соціальної адаптації

У виправних колоніях мінімального і середнього рівня безпеки :

Це дільниці:

1. карантину
2. ресоціалізації
3. соціальної реабілітації
4. посиленого контролю

У виправних колоніях максимального рівня безпеки (дільниці):

1. карантину
2. діагностики і розподілу
3. ресоціалізації
4. посиленого контролю

В дільницях 1 і 2 виду знаходяться всі новоприбулі 14 діб для виявлення інфекційного захворювання , а також, щоб склали первинну психологічно – педагогічну характеристику.

В дільницях ресоціалізації знаходяться переведені з перших двох дільниць.

Дільниці соціальної реабілітації: там тримають осіб (засуджених), які переведені з перших дільниць (карантину, діагностики і ресоціалізації)

Дільниці соціальної адаптації: там тримають осіб, які правомірно себе поводять.

Дільниці посиленого контролю (мінімального і середнього рівня безпеки) режим безпеки як в колоніях максимального рівня безпеки.

Ці дільниці тримають осіб, які виявили високий ступінь соціально – педагогічної занедбанності. Засуджені тримаються в приміщеннях камерного типу (в колоніях максимального рівня безпеки)

Ст. 94 – 99 КВК

7. ст. 100 - 101

Режим у колоніях та засоби його забезпечення

1. Поняття режиму у виправних колоніях
2. Функції режиму відбування покарання
3. Основні вимоги режиму відбування покарання
4. Технічні засоби нагляду і контроль у колоніях (ст. 103 - 104)

5. Режим особливих умов в колоніях (ст. 105)
6. Порядок застосування та підстави, заходів фізичного впливу, спеціальних заходів (ст. 106)

1. Дослідження норм притаманних режиму відбування покарання можна розділити на 4 групи:

1. норми, які встановлені правом і обов'язки засуджених;
2. норми, які визначають межу ізоляції та інші правообмеження засуджених;
3. норми, які регламентують або так чи інакше впливають на побут засуджених
4. норми, які обмежують конституційні і цивільні права засуджених.

В загальному значенні слово "режим" розуміють як встановлений порядок життя (роботи, харчування, відпочинку) або сукупність правил і норм для досягнення якоїсь мети.

Коли ж ідеться про режим засудженого до позбавлення волі, то цей термін вживається у спеціальному, пенітенціарному значенні – як розпорядок життя людини, яка відбуває покарання в місцях позбавлення волі.

Режим позбавлення волі складається з 2 частин:

1. правил, які виражають право обмеження, що обумовлені вимогами безпеки і тому належать до змісту покарання.
2. право особистої поведінки в жилиму приміщенні побуті, стосовно інших осіб, що входять до системи заходів виправного впливу, які не містять у собі елементів кари.

Виходячи з цього режим позбавлення волі – це встановлені нормами квп, порядок і умови відбування покарання, які забезпечують реалізацію кримінально – правової кари, створюються умови для застосування заходів виправного трудового впливу до засуджених для досягнення цілей покарання.

2. Режим є структурним управлінським елементом цілісної системи зособів управління засудженими .

Структурними елементами системи створені для виконання певної функції.

У функціях режиму проявляється його сутність.

Серед функцій режиму в місцях позбавлення волі важливо вміти розрізнити основні, ті для яких він, створений і врегульовано законом і ті, які забезпечують їх виконання.

До основних функцій режиму необхідно віднести:

- каральну
- забезпечення ефективного застосування заходів виправного впливу
- виховну
- функцію регулювання виконання правової кари
- спеціального та загального попередження

Каральна (ст. 1 КВК), де вказано, що квз має своїм завданням забезпечення виконання кримінального покарання.

Каральний вплив режиму міститься в самому факті позбавлення волі і тих обмежень, які встановлені для засуджених.

Характер обмеження залежить від виду увп і може змінюватися під час виконання покарання.

Каральна функція режиму покликана стримувати засуджених від скоєння нових злочинців, не лише залякування, а й стимулювання їх прагнення до отримання тих благ, що відповідно до закону можуть бути надані особам, які стали на шлях виправлення.

Функція забезпечення ефективного застосування заходів виправного впливу.

Складні і різноманітні завдання виправлення засуджених не можуть бути вирішені тільки засобами кари; тому в квз закріплені принципіальні положення „Про необхідність застосування до осіб, які відбувають покарання заходів виправного впливу, що не мають ознак кари”.

Ці заходи в процесі застосування поєднані з покаранням активна взаємодія з режимом. Режим в свою чергу створює умови для їх ефективної реалізації

Ст.6, 1

Виховна функція

В процесі виконання покарання, реалізації кари досягається завдяки виправлення засуджених. (ст. 1,6)

Виховна функція зводиться до того, що :

1. режим може бути поштовхом до морального вдосконалення особи; через причини засуджених переживань і страждань, які пов'язані з втратою волі
2. сприяє формуванню у засуджених необхідності не тільки увп, а й на волі корисних навичок і якостей, оскільки привчає до системного довготривалого та сурового дотримання встановлених правил поведінки.
3. сприяє в сукупності з іншими засобами виправного виховання у засуджених високої правосвідомості
4. допомоги подолати негативні риси особи, які призвели її до скоєння злочину; усвідомити цінність втрачання благ;
5. сприяння виховання у засуджених стійкості проти скоєння злочину у майбутньому.

Регулювання кримінально – правової кари.

Режим позбавлення волі не тільки конкретне покарання, а є регулятором його каральної сили.

Виступає основним критерієм при визначенні виду позбавлення волі.

Регулююча функція режиму реалізується через створення різних умов тримання, залежно від характеру і ступеню суспільно – небезпечного скоєного злочину, особи й поведінки засудженого.

Функція соціально-загального попередження

Кримінальна правова кара, яка виражена у виді позбавлення волі застосовується як для попередження нових злочинів, як засуджених, так і нових осіб.

Караючи злочин режим одночасно виконує функції виховання спеціальної і загальної превенції. Ця функція реалізується шляхом ізоляції засудженого і постійного нагляду за ними, точного виконання ним своїх обов'язків, перегляду кореспонденції, огляду посилок, передач та бандеролей, застосування заходів стягнення і безпеки, проведення оперативно – розшукових та інших заходів, які безпосередньо спрямовані на профілактику злочинця протягом засудження. Отже, всі функції режиму спрямовані на досягнення однакової мети: виховати у засудженого дисципліни

- почуття добровільного виконання вимог режиму;
- виключення можливості скоєння в подальшому правопорушення
- а також, щоб кожний засуджений став право слухняним громадянином.

3. ст. 102

основними вимогами режиму в місцях позбавлення волі:

1. обов'язкова ізоляція засудженого і постійний нагляд за ними, щоб виключити можливість вчинення нових злочинів та інших анти суспільних вчинків;
2. точне й неухильне виконання ними своїх громадських обов'язків
3. різні умови тримання залежно від характеру та ступеня суспільно – небезпечних злочинів, особи і поведінки засудженого

Наукою квп вимоги, що складають зміст режиму поділяють :

- на вимоги пов'язані з обмеженням волі пересування засуджених
- вимоги, що регламентують ж і побутові засудження;
- вимоги спрямовані на ізоляцію засуджених;
- вимоги загально – громадянського характеру

1. ... пов'язані з обмеженням волі пересування засуджених.

Варто виділити заборону вільно залишати місце позбавлення волі, порушувати лінію охорони об'єктів увп, виходити без дозволу адміністратора за межі ізольованих одна від одної ділянок і локальних зон, виробничих об'єктів і цехів, перебувати без дозволу адміністратора в гуртожитках в яких вони не проживають або на виробництво об'єктів на яких не працюють.

Засуджені зобов'язані пересуватись на території увп лише групами або строєм.

2. ... жінок і побутових засуджених

- організація в установах і розпорядок дня.
- встановлення різних умов тримання і правил розміщення засуджених, їх матеріально – побутового забезпечення, правил користування грошима, а також право, що регулює питання взаємин адміністратора і засудженого, засуджених між собою і з іншими особами;

3. ... на ізоляцію засуджених

Обов'язково ізоляція передбачає виключення можливості здійснення засуджених нових злочинів або правопорушення, забезпечення точного і неухильного виконання ними своїх обов'язків.

Вона виражена в ізоляції засуджених від суспільства і засуджених один від одного (відповідно до ст.92)

Вимоги ізоляції також включають правила режиму, які регулюють надання засудженим побачення, отримання ними посилок, листування засуджених, а також норми, які регламентують питання організаційно – технічного характеру, оскільки від них залежить ступінь ізоляції засудженого.

4. ... загально – громадського характеру

вони характеризують моральні основи режиму, до них належать:

- обов'язково працювати
- підвищити свій загально – освітній рівень
- здобувати професію
- дотримуватися правил поведінки у взаєминах із робітниками увп
- утримувати в чистоті житлові та робочі приміщення
- дотримуватися правил особистої гігієни

Засоби забезпечення режиму які носять характер переконання:

1. правове виховання
2. індивідуальна виховна робота
3. заходи заохочення
4. суспільний вплив

Засоби забезпечення режиму, ... характер примусу:

1. охорона і нагляд за засудженими
2. заходи стягнення
3. робота оперативної режимної служби
4. застосування технічних засобів за допомогою яких попереджували проникнення до засуджених заборонених предметів
5. заходи безпеки (вогнепальна зброя)

Засоби забезпечення режиму, ... контроль – правовий характер:

1. відомчий і прокурорський контроль
2. адміністративна, кримінальна, матеріальна відповідальність.

Умови відбування покарання в колоніях

1. Права і обов'язки засуджених до позбавлення волі (ст.107)
2. Придбання засудженими продуктів харчування і предметів першої потреби, літератури і письмового приладдя (ст. 108-109)
3. Побачення засудженого з родичами, адвокатом та іншими особами, телефонні розмови
4. Короткочасні виїзди засудженого за межі виправних і трудових колоній (ст. 111)
5. Листування засудженого, одержання і відправлення ними грошових переказів, посилок, передач і бандеролей (ст. 112-114)
6. Матеріально – побутове забезпечення засудженого (ст. 115)
7. Медично – санітарне забезпечення засудженого

А) порядок виконання примусового лікування (ст. 116-117)

Матеріально – побутове забезпечення

Правове регулювання матеріально – побутового забезпечення засудженого повинно враховувати вимоги принципів соціальної справедливості, оскільки за своєю функціональною роллю цей принцип мусить безпосередньо впливати на формування вказаних норм, забезпечуючи при цьому якість і точність правових формувань, що відповідають міжнародним стандартам.

Відповідно з міжнародними актами про захист прав людини закріплено, що всі приміщення, якими користуються ув'язненні повинні відповідати всім санітарним вимогам. Адміністрація повинна у звичайних умовах забезпечити кожному ув'язненому харчування достатньо якісне для підтримки його здоров'я і сил.

Ст. 20 Мінімальні стандартні правила поведження з ув'язненими

Матеріально – побутове забезпечення входить до змісту режиму відбування покарання і виконує виховну, соціальну функцію.

Виховна функція полягає у тому, що правильно організовані побутово створені умови для стимулювання виховного процесу у виховних установах, безпосередньо впливає на моральне та естетичне виховання засуджених

Соціально – економічна функція дає змогу пересвідчитись у тому, що належним чином організовано житлове та комунально – побутове забезпечення засудженого, стимулює, сприяє підвищенню продуктивності праці, значному поліпшенню якості продукції, що виготовлено.

Житлові умови та розміщення засуджених

Згідно зі ст. 115 КВК, правил внутрішнього розпорядку виправних установ у жилих зонах установ повинні бути:

- гуртожиток
- амбулаторія зі стаціонаром
- клуб бібліотеки, їдальні
- лазня з пральнею
- перукарня та ін

За межами установ мають бути винесені склади з продовольчими товарами і речовим майном, також камери приватного зберігання речей засудженого.

У колонії передбачено гаряче та холодне водопостачання, відведення з території стічних вод, у приміщення КПП розташовані кімнати для проведення короткострокового і довгострокового побачення, отримання посилок, передач і видання їх засудженому.

У жилій зоні споруджують спортивний майданчик з необхідним комплексом спортивних знарядь, а також по можливості літній майданчик для перегляду кінофільмів.

Комунально – побутове обслуговування засудженого:

Згідно з правилами внутрішнього розпорядку у ву, у місцях позбавлення волі здійснюють комплекс заходів з комунально – побутового обслуговування, який включає:

- регулярну помивку засудженого у лазні
- перукарське обслуговування
- прання , прасування
- ремонт постільної білизни
- збереження особистих речей засудженого
- забезпечення установ водопостачання, водовідведення, енерго – та тепlopостачання
- просушування одягу і взуття у спеціальному приміщенні сушилкою.

Організація харчування:

Харчування усіх засуджених до позбавлення волі здійснюється за нормами затвердженими КМ № 336 від 16 червня 1992 року. „Про затвердження норм обов’язкового забезпечення продуктами харчування засуджених до позбавлення волі, а також осіб, які перебувають в СІЗО, лікувально – трудовою профілакторію ”.

Усім особам надається 3 – х разове харчування. Норми харчування диференціюються від кліматичних умов, місця розташування виправної установи, характеру виконання робіт.

Вагітним, інвалідам, неповнолітнім

- підвищена норма харчування.

Є певні особливості харчування

Організація торгівлі:

Згідно зі ст.108 КВК і правилами внутрішнього розпорядку виправних установ для засуджених організовано торгівлю продуктами харчування, предметами першої потреби для чого в кожній установлені обладнані магазини.

Засуджені відвідують магазини по відділеннях згідно із затвердженим графіком за яким кожен повинен мати можливість особисто здійснювати покупки не менше 1р на тиждень.

Із приміщень камерного типу виводити засудженого для придбання - забороняється.

Вони (продукти) закупаються для засуджених спеціально визначені співробітники.

З цією метою засуджений, який має право на придбання продукції, заповнює і здає адміністративний бланк заяви.

Куплений товар видається засудженому під розписку.

Купівля продуктів харчування і предметів першої потреби здійснюється 2 рази на місяць.

Перелік продукції харчування і предмети першої потреби – оголошення правил внутрішнього розпорядку виправної установи.

Сума грошей , яку засуджений може витратити визначений в ст..108, 138, 139 КВК.

Організація речового забезпечення

Речове забезпечення здійснюється за нормами затвердженими КМ.

До речового майна належить:

- усі предмети одягу
- взуття
- постільні речі
- ремонтний матеріал

Норми речового забезпечення ґрунтуються на комплексі вимог визначених характером і умовами праці, розрізнення видів режиму, статті та віку.

7. Медико – санітарне забезпечення

Згідно вимог міжнародних норм медико-санітарної служби і заклади повинні виявляти всі фізичні та психічні захворювання, недоліки, які можуть перешкоджати вихованню ув'язнених і піклування про їх лікування.

З цією метою заклади повинні мати можливість забезпечення необхідним медичним, хірургічним, психіатричним обслуговуванням.

Всі заклади повинні мати у своєму розпорядженні принаймні 1 кваліфікованого медичного працівника, який володіє певними знаннями в галузі психіатрії.

Медичне обслуговування слід організовувати у тісному зв'язку з місцевими або державними органами охорони здоров'я .

Воно повинно охоплювати психіатричні діагностичні служби і там , де це потрібно лікування психічно-ненормальних ув'язнених .

Ст. 62 Мінімальні стандартні правила поведінки з ув'язненими .

Реалізація медико – санітарного забезпечення у місцях позбавлення волі одна із складових частин відбування покарання.

Його організація впливає з конституційного права громадян України на охорону здоров'я і медичної допомоги.

Правове регулювання здійснення КВК, законодавство про охорону здоров'я , нормативними актами КМ та ДДУ з ПВП.

Для медико-санітарного забезпечення для засуджених у місцях позбавлення волі організовує:

- лікувально-профілактичні установи, а для лікування і утримання інфекційно хворих виправні установи на правах лакувальників.

Лікувально – профілактичні та санітарно - проти епідеміологічні заходи здійснюються згідно із законодавством про охорону здоров'я

Порядок надання особам медичної допомоги, організація і проведення санітарного нагляду, використання лікувальних і санітарно – профілактичних установ системи здоров'я і залучення до цього персоналу визначеного ДДУ з ПВП та Міністерством охорони здоров'я.

Медико-санітарне забезпечення здійснюється з створенням в кожній установі медичними частинами, завдання яких є надання медичної допомоги засудженим, здійснення санітарного нагляду, проведення профілактичних заходів.

У структуру медико-санітарної частини входять:

- аптека
 - амбулаторія
 - стаціонар з діагностики лабораторії
 - інфекційний ізолятор
- ст. 116 КВК

Праця засуджених до позбавлення волі

1. Загальна характеристика праці засуджених до позбавлення волі
 2. Принципи організації праці засуджених
 3. Залучення засуджених до суспільно-корисної праці
 4. Оплата праці , відрахування із заробітного або іншого доходу засуджених до позбавлення волі (ст. 121)
- А) пенсійне забезпечення засуджених осіб

1. Умови праці

Адміністрація виправної установи має забезпечити залучення засуджених до суспільно-корисної праці з урахуванням їх працездатності, а по можливості спеціальності.

Праця засуджених має свої функції:

Виховна: праця є одним з виховних засобів

Економічна: засуджені працюють на себе і на суспільство членами якого вони є.

Соціальна : створюються умови засудженим для нормального вступу в життя після звільнення.

Оздоровча: збереження здоров'я засудженого, оскільки бездіяльність не тільки калічить людей, а і веде до повної її деградації.

Праця засудженого має свої спеціальні особливості, які визначені :

1. контингентом увп
2. їх специфічним правовим становищем
3. поставленням перед увп завдання.

Ці особливості полягають у такому:

1. праця засуджених здійснюється в умовах режиму відбування покарання, а це означає, що обов'язково працюючий набирає категоричнішої форми, знижує роль волевиявлення засуджених і посилює значення примусу в інтересах виконання кожним працездатним засудженим цього обов'язку
2. обмеження у сфері волевиявлення закріплених нормами кримінально-виконавчих прав
3. фактичні умови праці засуджених відрізняються від умов праці вільних громадян
4. засуджених залучають до праці, як правило, на підприємствах кву, в окремих випадках на підприємствах інших відомств при умові забезпечення надійної їх охорони і ізоляції.
5. перелік робіт і посад на яких забороняється використання засуджених встановленими правилами внутрішнього розпорядку виправних установ , зокрема:
 - в управліннях (відділах) ДДУ ПВП
 - на роботі пов'язаних з устаткуванням для множення документів

- з радіотелеграфною та телефонною технікою (за винятком лінійних телефонів)
- продавцями
- бухгалтерами, касирами
- завідувачими харчовими, речовими складами тощо

б. праця засуджених повинна бути суспільно корисною, а не беззмисловою. Взагалі вся виробничо-господарська діяльність виправних установ мусить підпорядковуватись основним завданням – виправлення засуджених

2. Праця засуджених організовується у відповідності з певними принципами. Це ті ідеї, що характеризують організацію праці і виражаються особливостями цієї категорії осіб.

Загальними принципами є :

- законність
- гуманізм
- індивідуалізація праці

До спеціальних принципів відносяться:

- обов'язкова праця
- право засуджених на працю
- оплата праці в залежності від кількості та якості (ст. 120)
- обов'язкове дотримання дисциплінарної праці
- охорона безпеки праці

Законність: засудженні як співучасники трудового процесу є суб'єкт трудових відносин, що регулюють нормами трудового права (кримінально – виконавче право)

Цих норм повинні дотримуватись як засуджені, так і адміністративні установи

Вживаються заходи примусу до тих, хто не хоче працювати. Здійснюють контроль відомчий, прокурорський, громадський.

Гуманізм: у виправних установах здійснюють охорону трудових прав засуджених, дотримання технічної безпеки, виробничу санітарію, охоронна праця жінок, матерів-годувальниць, тощо.

Індивідуалізація праці – в колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, засуджені працюють на посадах експедиторів, водіїв тощо. В колоніях максимального рівня безпеки засуджені працюють тільки на території колонії.

Обов'язкове працювання і право засудженого на працю означає, що кожний засуджений зобов'язаний працювати за призначенням адміністрації. В свою чергу адміністрація повинна кожного забезпечувати роботою. Для цього організовується власне виробництво або надається робота на інших підприємствах. Позитивний результат праці досягається як заходами заохочування за добросовісну роботу, так і заохочування примушення до недбалих.

До обмеження щодо умов праці належить:

- відсутність трудових відпусток
- неможливість вступати добровільно у трудові відносини
- неможливість вибору характеру і виду роботи
- неможливість добровільного припинення роботи

- безготівкові розрахунки за результати роботи

Охорона безпеки праці:

Нормами трудового права регулюються всі відносини, які пов'язані із забезпеченням охорони праці, дотримання технічної безпеки та санітарії

Контроль за технікою безпеки здійснюють інженери з техніки безпеки виробництва.

Кожний засуджений, який прибуває в установі відбування покарання проходять спеціальний інструктаж або навчання з техніки безпеки. Це запис в спеціальному журналі і контрольній картці засудженого.

Організовується на виробництві пропаганда з техніки безпеки, яка проявляється:

- вивішуються плакати
- проводяться інструкції
- попереджуються надписи тощо

щороку у виправних установах проводять огляд стану техніки безпеки.

3. ст. 118 КВК

Первинним виробничим колективом у виправних установах є бригада

Як правило, бригада комплектується із засуджених однієї спеціальності.

Ці засуджені проживають в одній жилій секції, бригадир призначається наказом начальника установи з числа засуджених, які стали на шлях виправлення.

Бригадир не тільки керує виробничою діяльністю бригади, а й несе відповідальність за стан дисципліни членів бригади.

Він зобов'язаний вести облік виходу на роботу, перевіряти правильність заповнення нарядів, нараховувати заробітну плату, не допускати простоїв праці, надавати допомогу відстаючим, слідкувати за дотриманням техніки безпеки.

Бригадир безпосередньо підлеглий начальнику соціально – психологічної відділу, який є основним структурним підрозділом колонії.

4. ст. 121

Виховний вплив на засуджених до позбавлення волі

1. Соціальна- виховна робота із засудженими до позбавлення волі, її основні напрями, форми і методи
2. Загально – освітні, професійно – технічне навчання засуджених, їх організація
3. Самодіяльні організації засуджених до позбавлення волі
4. Богослужіння і релігійні обряди в колонії
5. Заходи заохочення та стягнення до осіб позбавлених волі, порядок їх застосування:
 - А) посадові особи, які застосовують заходи заохочення, стягнення, їх повноваження.
6. Підстави і розмір матеріальної відповідальності засуджених, порядок стягнення

1. Соціально – виховна робота – цілеспрямована діяльність персоналу, органів і установ виконуваних покарання та інших соціальних інституцій для досягнення мети виправлення та ресоціалізації засуджених.

Правовою базою регулювання виховної роботи із засудженими є :

- Конституція України гл.6

Оскільки виховна робота проводиться в особливих умовах, то завдання форми принципів і найважливішого питання врегульовується в ст. 123 – 124 КВК

У нормативних актах, зокрема в гл.19 КВК та 61-68 Правил внутрішнього розпорядку виправних установ, встановлений порядок проведення виховних заходів, регламентується організація клубної , бібліотечної та фізкультурно-спортивної роботи визначає компетентність виховної частини та громадських формувань установ, регулюють порядок виконання виховних заходів у період прийому засуджених в установах та до їх звільнення з місць позбавлення волі.

Виховна робота базується на загальноправових та педагогічних принципах:

1. принцип демократизму проявляється в широкому залученні громадськості до ресоціалізації засуджених, вираженого в правах засуджених (праця, освіта, охорона здоров'я)
2. принцип гуманізму виражається в цілях, завданнях виховної роботи спрямовані на ресоціалізацію засуджених, реалізацію їх основних якостей, моральних установок, які відповідають нормам моралі.
3. принцип законності реалізації в неухильному дотриманні принципу закону, як посадовим особам, так і засудженим (ст. 4 КВК)
4. принцип педагогіки: виховна робота- це один із засобів трудового, морального, правового, культурного та фізичного виховання засуджених до позбавлення волі спрямованого на викорення із співсвідомості правопорушення асоціальних поглядів, переконань, інтересів і звичок на виховання їх у дусі точного виконання законів, чесного ставлення до праці.

Форми виховної роботи у ст 124

2. Загально-освітнє та професійне навчання здійснюється для сприяння розвитку особи її виправлення.

Його значення полягає у тому, що воно дає систему знань про закономірність розвитку природи і суспільства, розширює кругозір, сприяє інтелектуальному розвитку, залучення засудженого до досягнення науки та культури.

Якість навчання залежить від низки факторів:

1. умілої організації навчального процесу залежно від режиму та особливого виробництва;
2. змісту і рівня навчання;
3. професійної підготовки виробничого колективу
4. умілого використання положення педагогіки та психології

Після закінчення загально-освітнього навчання видається відповідний документ – атестат.

Професійне навчання проводиться серед засуджених, які не мають професії чи з метою оволодіння суміжної професії, а також підвищення рівня виробничої кваліфікації.

Київський університет права НАН України – Кримінально-виконавче право

Професійне навчання здійснюється як без відриву від виробництва в робочий час, так і з відривом .

Воно проводиться в різних формах:

- у професійно-технічних училищах
- навчання на виробничих установах (індивідуальне та бригадне)
- на відповідних курсах

Навчання здійснюється за програмою професійно-технічної освіти.

Засуджені головних статей можуть одержати професії : токаря, слюсаря...

Жінки: штукатур-маляр, тваринника.

Принципи професійного навчання:

1. добровільне навчання і вибору професій
2. тісний зв'язок теоретичного та практичного навчання
3. навчання на рівні досягнення сучасної техніки
4. стабільність бригад, курсів
5. планування професійного навчання.

При звільненні йому надаються певні документи.